

ԱՂՕԹԵՅԷՔ, ԾԱՂԻԿՆԵՐ...

Ամպրոպն ահագին երկինքն է բռներ.
— Ո՞վ կայ դաշտին մէջ թափառկոտ, մոլոր:
Հողմերու վազքին, սիրուն ծաղիկներ,
Դուք խրոովք չունիք, գետնամած ու լուռ:

Ահեղ փոթորիկն արդ դաշտն է իջեր.
Եղունք քեզ, իմ հօտ. հովին է տըխուր.
Խրոովքի ժամն է, հեծեցէք գառներ.
Մինչդեռ գետնամած ծաղիկներն են լուռ:

— Ու առուի եզրին լըռիկ թնչ կ'ընէք
Մենիկ և անխօս, գողտրիկ ծաղիկներ,
Երբ ճակատագրի հրամանն հօտին հէք
Սարսուռով մահուան հոգին է պատեր:

«Մայիսի ծոցին շաղն ու շողն ըմպած
Ժրպիտ և արցունք կ'ուղղենք երկնքին,
Յաւերթութեան մէջ բախտին մահացուաց
Մենք յաւերժ անբիծ աղօթքն ենք լըռին»:

Ըսին ծաղիկներն եւ արտասուեցին,
Որ արցունքներով շիթ մը գութ ցօղեն,
Շիթ մը լոյս՝ ճամբուն իմ մոլոր հօտին՝
Այն սեւաթորմի ամպերու ճեղքէն:

Լացէք, ծաղիկներ, գիտակ դուք համայն
Յաւին՝ մահացու մարդուն ապիկար,
Յաւին՝ ազազուն տերեւին աշնան
Յաւին ալ գարնան փըթիթին դալար:

Ու դուք աճեցէք, բարի ծաղիկներ
Առուակի եզրին, գրկին մէջ հովին,
Խորն անապատին, քանի սիրտը ձեր
Մեզ համար ունի արցունքներ լըռին:

Ու հովտի ծոցին, առուակի ափին,
Լուռ և գետնամած, ծաղիկներ արդար,
Ամպրոպի ժամուն, օրհասի պահին
Ձերմ աղօթեցէք իմ հօտին համար:

Հ. ԵՂՈՒ ՓԷԻԿԵԱՆ

ԿԱՐՕՏ

Լոյս քաղաքի ճամբուն վրայ
Մայրիկ կարօտ նայուածքիդ,
Հոգւոյդ վիշտերը մոռցած
Կ'ապրիմ, կ'իյնամ ու կ'անցնիմ:

Հին օրերուն պէս կեանքիս
Ինձ կը նայիս դու նորէն.
Խաչքոս այնքան ծանր է որ՝
Հոգիս կ'ուզէ մոռնալ քեզ:

Կ'ուզեմ տեսնել քեզ կրկին
Լոյսն աչքերուս քեզի՜ տալ
Ու լալ առջեւդ մայրիկ
Եւ այն ատեն, ես՝ մեռնիլ:

Կ'ուզեմ ըսել ես քեզի՜
Ինչ որ չըսի ոչ մէկուն.
Կ'ուզեմ, կ'ուզեմ որ ըլլաս
Իմ ցաւերուն գիտակից:

Կ'ուզեմ սիրել քեզ ի սպառ
Կըսկիծիս մէջ, անէծքիս.
Կ'ուզեմ հաւատքըդ ըլլալ
Քեզ իմ աղօթքըս ընել:

Բայց, կը զգամ որ, ալ հիմա
Բաժնըւած ենք յաւիտեան.
Ես եմ ծընած խաչուելու
Խաչին վըրայ՝ զոր տըւիր...

ՅԵՐԵՂ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ԿԱԶՄԱԻՈՐՈՒՄԸ

Վերածնունդի ոսկի շրջանը
Լէոնարտոյ տա վիճի — Բաֆայելոյ — Միքելանջելոյ

(Շար. տես «Բազմավեպ» 1932, էջ 137)

Մտային ու տեսողական որոնումներու
այս աշխարհին մէջ կը ծնի անգերազանց
ու ամենագէտ հանճարը: Տիեզերքի խու-
զարկու Լէոնարտոն:

Լէոնարտոյ առաջինն է որ ուշադրու-
թիւնը դարձուցած ըլլայ իրերու երեւոյ-
թին, ամենէն աւելի ազնուական
զգայարանը (աչքը) բերեղացնելէ
վերջ: Աչքը իրեն համար աղբիւրն
է ամէն ծանօթութիւններու, եւ
անոր մէջ կը զանազանէ երեք
մասեր:

Դատողական. — ուր կը նստի
հոգին (ներգործիչ միտք):

Տպառարական. — ենթակայ՝
արտաքին երեւոյթներու (կրա-
ւորական միտք):

Յիշողական. — որ աւելի կամ նուազ տե-
ւողութեամբ կը պահէ ստացած պատկեր-
ները ըստ իրենց ներգործ ուժին կամ կա-
րեւորութեան (երեւակայութիւն):

Լէոնարտոյ

Լէոնարտոյ աչքը փառարանող մը եղած
է միշտ ու այս ուղղութեամբ հետեւած է
Արիստոտէլի և սքոլասթիկ փիլիսոփանե-
րու: Իր մէկ ընարական էջին մէջ՝ աչքին
կը վերագրէ մտքին ամենէն աւելի ամբողջ
գործողութիւնները: Իրեն համար տեսնել

գիտնալը գիտութիւն մըն է որուն
կը յաջորդէ ներկայացնել գիտնալը:
Ու ինք, այդ գիտութեան տիրելէ
վերջ, կը սկսի վերլուծել հեռա-
նկարի հիմնական խնդիրները, կը
ճշդէ ակնային խաբկանքները, կը
բարձրանայ արդիւնքէն պատճա-
ռին ու երեւոյթէն սկզբունքին:
Ոչ ոք մինչեւ ինքը, տեսողութեան
սեղմ և հաստատ վերլուծում մը

կրցաւ տալ: Երեւոյթները (fenomeno)
որ հին արուեստագէտները պարզ բնագ-
ղով մը գտած և որ արդէն պիտի հակա-
կշռէին իրականին վրայ, իրմէ ընդգծուած
են ամենայն ճշտութեամբ:

Լէոնարտոյ տա վիճի — Սեւտում — (Ի Ֆերինցէ)